VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

7.10.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle
HE 141/2024 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI ARVONLISÄVEROLAIN JA AHVENANMAAN MAAKUNTAA KOSKEVISTA POIKKEUKSISTA ARVONLISÄVERO- JA VALMISTEVEROLAINSÄÄDÄNTÖÖN ANNETUN LAIN 18 B JA 22 A §:N MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan tehtävän muutoksia arvonlisäverokantojen soveltamisaloihin. Esityksen mukaan 10 prosentin alennetun arvonlisäverokannan soveltamisalan piiristä siirrettäisiin kaikki hyödykkeet sanoma- ja aikakauslehdet pois lukien 14 prosentin verokannan piiriin. Samalla esityksellä ehdotettaisiin kuukautissuojien, inkontinenssisuojien sekä lasten vaippojen siirtoa yleisen arvonlisäverokannan soveltamisalasta 14 prosentin alennetun arvonlisäverokannan piiriin. Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Veromuutosten arvioidaan heikentävän kotitalouksien asemaa ja suhteellisesti eniten pienituloisimpia tulokymmenyksiä. Indeksisidonnaisten sosiaalietuuksien, kuten eläkkeet, kasvaminen kohoavan kuluttajahintaindeksin kautta kuitenkin kompensoi jälkijättöisesti vaikutuksia pienituloisiin desiileihin painottuen. Toisaalta tiettyjen sosiaalietuuksien indeksijäädytyksien 2024–2027 (HE 75/2023) vuoksi tämä vaikutus jää toteutumatta monien muiden etuuksien kohdalla. Euromääräisesti suurimman verorasituksen kasvun saisivat osakseen suurituloisimmat tulokymmenykset. Esityksen tulonjakovaikutuksia koskevassa kuviossa (kappale 4.2.6) ei ole huomioitu etuuksien muutosten vaikutusta. Mikäli veronkorotuksen vaikutus indekseihin ja edelleen siitä aiheutuvaan sosiaalietuuksien kasvuun otettaisiin huomioon, suhteelliset tulonjakovaikutukset olisivat jokseenkin samansuuruisia kaikkien tulodesiilien kohdalla.

Eräiden tuotteiden nosto 14 prosentin arvonlisäverokannan soveltamisalan piiriin

Eräiden tuotteiden arvonlisäverokannan siirto 10 prosentin arvonlisäverokannan soveltamisalasta 14 prosentin arvonlisäverokannan piiriin, eli veronkiristys, koskisi henkilöliikennettä, majoitustoimintaa, vierassatamatoimintaa ja lääkkeitä. Muutos koskisi myös kulttuuri- ja urheilutoimintaa kuten kirjoja, urheilu- ja liikuntapalveluja, pääsyä kulttuuritapahtumiin ja -tiloihin sekä urheilutapahtumiin, urheilutilojen käyttöä, esiintyvän taiteilijan, urheilijan tai muun julkisen esiintyjän esityksiä, maahantuotuja ja tekijän tai satunnaisen myyjän myymiä taide-esineitä sekä tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saamia tekijänoikeuteen liittyviä korvauksia.

Veronkiristysten arvioidaan lisäävän valtion arvonlisäverotuottoja staattisesti 305 miljoonalla eurolla vuositasolla. Kun huomioidaan myös veronkorotuksesta aiheutuva ostovoiman heikentyminen ja kysynnän väheneminen, valtion arvonlisäveromenojen kasvu sekä ansio- ja pääomatuloveron tuohon väheneminen, korotuksista aiheutuvan verotulojen efektiivisen verotulojen nettokasvun voi arvioida

olevan noin 220 miljoonaa euroa. Tilitysviiveen vuoksi verotuottojen lisäys ei tapahdu aivan täysimääräisenä vielä vuonna 2025.

Mikäli veronkantojen nousu menisi täysimääräisesti hyödykkeiden hintoihin, hinnat nousisivat 3,6 prosenttia. Esityksessä mainitun EU-jäsenvaltioita koskevan tutkimuksen mukaan vaikuttaisi epätodennäköiseltä, että läpimeno olisi kaikilta osin täysimääräistä. Toisin sanoen se tarkoittaisi, että yritykset kantaisivat kuluttajien ohella osan kasvavasta verorasituksesta alentamalla katteitaan. Toisaalta esityksessä mainitaan, että lääkkeiden kohdalla veron nousun odotetaan siirtyvän hintoihin täysimääräisesti lääkkeiden hintasääntelyn vuoksi.

Veronmaksajain Keskusliitto ei kannata esitettyjä alennettujen arvonlisäverokantojen korotuksia, sillä esitetty mittava veronkiristys korotuksen piirissä oleviin hyödykkeisiin on kohtuuton.

Eräiden tuotteiden lasku 14 prosentin arvonlisäverokannan soveltamisalan piiriin

Eräiden tuotteiden arvonlisäverokannan siirto yleisen arvonlisäverokannan soveltamisalasta 14 prosentin arvonlisäverokannan piiriin, eli veronkevennys, koskisi kuukautis- ja inkontinenssisuojia sekä lasten vaippoja. Alennuksen arvioidaan alentavan verotuottoja 12 miljoonalla eurolla vuositasolla.

Arvonlisäverokannan alentaminen alentaisi kyseisten tuotteiden kuluttajahintaa 9 prosenttia, jos alennus siirtyisi täysimääräisenä hintoihin. Esityksessä mainitun tutkimuksen mukaan on kuitenkin perusteltua odottaa, että arvonlisäverokantojen alennukset menevät hintoihin heikommin kuin korotukset. On toisaalta odotettavaa, että alennus vietäisiin kuluttajahintoihin ainakin osittain.

Veronmaksajain Keskusliitto yhtäältä ymmärtää ehdotetun veronkevennyksen tavoitetta, mutta toisaalta suhtautuu kriittisesti pistemäisten hyödykeryhmien lisäämiseen alennettujen kantojen piiriin. Koska tutkimus implikoi arvonlisäverokantojen alennuksien siirtyvän vajavaisesti tuotteiden kuluttajahintoihin, on myös luultavaa, ettei alennuksella saavuteta toivottua vaikutusta täysimääräisesti.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Janne Kalluinen
ekonomisti